

Vlaamse miniaturen

30.09.11 > 31.12.11

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË

27.03.12 > 01.07.12

BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DE FRANCE

FR | NL | EN

Twee instellingen, één tentoonstelling

Voor het eerst brengen de *Koninklijke Bibliotheek van België* en de *Bibliothèque nationale de France* hun collecties samen en bundelen zij hun krachten om de bloeitijd van de Vlaamse miniatuurkunst in een groots opgezette tentoonstelling te presenteren. Deze dubbeltentoonstelling die eerst in Brussel te zien zal zijn (september tot december 2011) en vervolgens in Parijs (maart tot juli 2012), toont op beide plaatsen verschillende handschriften. Kostbare miniaturen uit de *Bibliothèque nationale de France* zullen naar Brussel komen en omgekeerd. In totaal zullen meer dan 140 van de meest prestigieuze verluchte handschriften worden tentoongesteld: sommige hiervan zijn al meer dan vijftig jaar geleden voor het laatst getoond, andere heeft het publiek zelfs nog nooit kunnen bewonderen.

De verzoeking van Eva

Het embleem van de tentoonstelling is een afbeelding van *Eva in het aards paradijs*, geïnspireerd op een passage uit het boek *Genesis*. Deze figuur van een tijdloze schoonheid van de 'eerste vrouw', geschilderd in haar naaktheid op het moment van de zondeval, is afkomstig uit een exemplaar van het *Livre des sept âges du Monde*, dat rond 1460 werd gekopieerd. De miniatuur is het werk van Simon Marmion uit Amiens (ca. 1425-1489) die door zijn collega's terecht als de 'Prins van de miniaturisten' werd beschouwd.

De Vlaamse miniatuur Hoogtepunt van het handgeschreven boek

De vijftiende eeuw, Gouden Eeuw van de Vlaamse miniatuur, vormt een keerpunt in de geschiedenis van het handschrift. De *Bourgondische Eeuw* was getuige van een ongekeerde bloei van de miniatuurkunst, de schilderkunst in het boek, in de oude Zuidelijke Nederlanden. Van het begin van de regering van Jan Zonder Vrees (1404) tot de dood van Maria van Bourgondië (1482) werkten rijke steden als Brugge, Gent, Brussel, Valenciennes, Rijsel of Doornik zich op tot echte kweekvijvers van kopiisten, boekbinders en miniaturisten in een productie van uitzonderlijke kwaliteit. Filips de Goede en Karel de Stoute, hertogen van Bourgondië, evenals de leden van de Orde van het Gulden Vlies, de adel, kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders en de stedelijke burgerij plaatsten bestellingen bij getalenteerde verluchters als Lieven van Lathem, Simon Marmion, Willem Vrelant, Jehan le Tavernier of de Meester van Wavrin. Namen die destijds even bekend waren als Rogier van der Weyden, Memling of de Meester van Flémalle. Gerenommeerde kunstenaars die haast onvermoeibaar werkten aan de illustratie van kronieken, heldendichten, ridderromans, jachttraktaten of devotieteksten en zo echte topstukken van onze culturele erfenis schiepen waarvan de kunstzinnige kwaliteit enkel door hun zeldzaamheid geëvenaard wordt. Nooit tevoren had de miniatuurkunst dergelijke toppen bereikt.

De tentoonstelling

In de Koninklijke Bibliotheek te Brussel zal de tentoonstelling in verschillende ruimtes worden opgesteld, waardoor een parcours ontstaat dat de bezoeker vanuit een inleidend gedeelte stap voor stap naar de kostbare handschriften in de prachtige Nassaukapel brengt. Hij raakt vertrouwd met de middeleeuwse verbeelding, de typologie van de teksten en van de miniatuur, de geschiedenis van de Vlaamse miniatuur, de rol van de verschillende bij de productie betrokken partijen en de opdrachtgevers, en wordt als het ware helemaal ondergedompeld in de wereld van de vijftiende-eeuwse miniatuur!

De *Bibliothèque nationale de France* zal de tentoonstelling presenteren in de *site François Mitterrand*, in de *Galerie François Ier*. Daar zal ze een plaats innemen in de reeks prestigieuze tentoonstellingen over middeleeuwse handschriften, zoals *Quand la peinture était dans les livres*, *Bestiaire médiéval* en onlangs nog *La Légende du roi Arthur*. Na het eerste luik in Brussel zal het publiek in Parijs andere werken kunnen ontdekken die door de grootsten onder de miniaturisten werden gerealiseerd voor de hertogen van Bourgondië en hun boekminnende hovelingen. Het parcours zal de bezoeker toelaten om deze uitzonderlijke stukken zo dicht mogelijk te benaderen en zowel hun vervaardiging als de eigenheid van elke kunstenaar te begrijpen.

Catalogus

Ter gelegenheid van de tentoonstelling zal een wetenschappelijke catalogus verschijnen (ongeveer 400 pagina's met 200 kleurenillustraties), zowel in het Frans, het Nederlands als het Engels, onder leiding van Bernard Bousmanne (Conservator van het Handschriftenkabinet, Koninklijke Bibliotheek van België) en Thierry Delcourt (Directeur van het *Département des Manuscrits*, *Bibliothèque nationale de France*). Meer dan dertig specialisten nemen aan de redactie deel.

Koninklijke bibliotheek van België

Houyouxgalerij en Nassaukapel
Kunstberg – 1000 Brussel

Curatoren

Bernard Bousmanne
bernard.bousmanne@kbr.be – +32-(0)2-519.57.93
Sara Lammens
sara.lammens@kbr.be – +32-(0)2-519.53.98

www.kbr.be

Bibliothèque nationale de France

Site François Mitterrand – Galerie François Ier
Quai François Mauriac – 75013 Parijs

Curatoren

Ilona Hans-Collas
ilona.hans-collas@bnf.fr – +33-(0)153-79.39.33
Pascal Schandel
pascal.schandel@bnf.fr – +33-(0)153-79.39.33

www.bnf.fr